

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DOT-I.4500.20.16.2023.SD.1
Warszawa, 22 czerwca 2023 r.

Pani Anna Błaszczak-Banasiak
Dyrektorka Stowarzyszenia Amnesty International
Pl. Lelewela 8
01-624 Warszawa

Dotyczy: Odpowiedzi na pismo z dnia 21 kwietnia 2023 r. ws. raportu Amnesty International oraz Omega Foundation pt.: „MY EYE EXPLODED „ – THE GLOBAL ABUSE OF KINETIC IMPACT PROJECTILES.

Szanowna Pani,

Na wstępie uprzejmie dziękuję za nadesłane pismo z dnia 21 kwietnia 2023 r. ws. raportu Amnesty International oraz Omega Foundation pt.: „MY EYE EXPLODED „ – THE GLOBAL ABUSE OF KINETIC IMPACT PROJECTILES”.

Odnosząc się zaś do tematyki poruszonej w Państwa materiale, uprzejmie informuje, że obecnie kwestie związane z handlem tego rodzaju towarami reguluje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/125 z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie handlu niektórymi towarami, które mogłyby być użyte do wykonywania kary śmierci, tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania (Dz. U. UE L. 30 z 31.01.2019 r., z późn. zm.) – dalej „rozporządzenie 2019/125.

Przepisy ww. aktu prawnego obejmują swym zakresem regulacje unijne związane z obrotem przedmiotowymi towarami tj. wywozem, przywozem, tranzytem, oraz świadczeniem usług pośrednictwa, pomocy technicznej, szkoleń i reklamy w związku z takimi towarami.

W systemie prawa krajowego RP obowiązują przepisy, które przewidują zakaz stosowania tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, jednakże przepisy te są rozproszone w kilku różnych aktach prawnych na poziomie ustawowym.

W uzupełnieniu do powyższych regulacji, w resorcie podjęto decyzję o opracowaniu projektu ustawy, która wprowadzi sankcje karne oraz określi szczegółowe zadania i kompetencje organów administracji w odniesieniu do realizacji zobowiązań wynikających z rozporządzenia 2019/125, dotyczącego obrotu z państwami trzecimi takimi towarami. W chwili obecnej trwają prace nad projektem ustawy oraz rozporządzeniami wykonawczymi, a zakończenie prac przewidziane jest w przyszłym roku.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, że Komisja Europejska powołała grupy robocze (tj. Anti-torture Coordination Group - dalej „Grupa ACTG” oraz Informal Group of Experts- dalej „Grupa IEG”), które prowadzą pracę oraz nadzór nad wykonywaniem postanowień rozporządzenia 2019/125. Podczas ostatniego spotkania Grupy ACTG, które miało miejsce w dniu 24 kwietnia 2023 r. została zapowiedziana nowelizacja rozporządzenia 219/125 w zakresie zmiany załączników, w których zawarte są listy towarów objętych kontrolą. Przedstawiciele państw członkowskich Unii Europejskiej zostali poinformowani o możliwości zgłaszania propozycji zmian przepisów rozporządzenia oraz list towarów, jak również o ewentualności przedstawienia propozycji towarów, które powinny zostać objęte kontrolą, a nie są wyszczególnione w załącznikach do rozporządzenia 2019/125.

Dodatkowo zostały przekazane informacje o raporcie końcowym Grupy Ekspertów Rządowych ONZ wydanym w zeszłym roku. Raport UNGGE (UN Group of Governmental Experts) opiera się na ocenie, że brak jest wspólnych międzynarodowych standardów w zakresie obrotu towarów wykorzystywanych do a) wykonywania kary śmierci, b) tortur lub innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, co przyczynia się do prostszej dostępności tych towarów na rynku i umożliwia stosowanie powyższych praktyk.

Podczas spotkań Grupy Ekspertów UNGGE stwierdzono, że konieczne jest stworzenie międzynarodowej kontroli (międzynarodowych bezpośrednio wiążących regulacji prawnych), która wspomogłoby przestrzeganie prawa humanitarnego oraz „handlu wolnego od tortur”. Na arenie międzynarodowej odnotowano rosnące poparcie we wszystkich regionach dla zawarcia takiego instrumentu, który będzie negocjowany na niedyskryminacyjnych, przejrzystych i wielostronnych zasadach.

Grupa Ekspertów UNGGE podjęła już prace nad stworzeniem wiążącego aktu prawnego, który ma być przedstawiony do 2024 r.

Komisja Europejska, wraz z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ), jest zaangażowana w kontynuowanie tego procesu w ramach działań ONZ, w tym poprzez wspieranie kolejnej rezolucji proceduralnej Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Poinformowała również Grupę Specjalnego Sprawozdawcy ONZ ds. Tortur o zainteresowaniu dalszym zbadaniem tej kwestii poprzez zbadanie sprawozdania pt. "Regulacja, produkcja i handel sprzętem do egzekwowania prawa oraz związek z torturami i złym traktowaniem" na 78. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które odbędzie się w październiku br.

Z przekazanych informacji o międzynarodowym ruchu społeczeństwa obywatelskiego, który popiera (w ponad 41 %) bieżące wysiłki na rzecz "Handlu – Wolnego od tortur" wynika, że ponad trzydzieści międzynarodowych organizacji pozarządowych połączyło siły, aby wezwać do zawarcia międzynarodowego traktatu kontrolującego handel narzędziami tortur używanymi do tłumienia protestów i znęcania się nad osobami zatrzymanymi podczas takich protestów. W deklaracji podpisanej w Londynie w styczniu

2023 r. organizacje pozarządowe zajmujące się prawami człowieka wezwały do zawarcia traktatu zakazującego produkcji i handlu sprzętem z natury stanowiący sprzęt do poniżającego traktowania, a także do wprowadzenia opartych na prawach człowieka regulacji zapewniających kontrolę handlu standardowym sprzętem wykorzystywanym do egzekwowania prawa.

Mając na uwadze powyżej poruszone kwestie, uprzejmie informuje, że temat jest nam znany i podejmujemy wszelkie możliwe kroki zmierzające do unormowania obszaru.

W niniejszej tematyce celowe jest podjęcie dalszych prac nad rozszerzeniem oraz wdrożeniem nowych bądź dodatkowych instrumentów prawnych, które przyczyniłyby się do zapewnienia ochrony i przestrzegania Praw Człowieka na arenie międzynarodowej oraz zagwarantowania handlu wolnego od tortur oraz kontroli nad produkcją i obrotem sprzętu tego rodzaju.

Wszelkie Państwa sugestie w niniejszym zakresie będą cennym wkładem dla organu kontroli obrotu.

z wyrazami szacunku)

MINISTER
z up.
Piotr Gołębiowski
Zastępca Dyrektora

Do wiadomości

1. adresat
2. a/a

Sprawę prowadzi: Sylwia Discher

E-mail: sylwia.discher@mrit.gov.pl

Telefon: 22 411 94 14